

TS. BÙI QUÝ HUY

81 câu hỏi đáp về **BỆNH CÚM GÀ**

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

TS. BÙI QUÝ HUY

81 CÂU HỎI ĐÁP VỀ BỆNH CÚM GÀ

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

HÀ NỘI - 2004

LỜI NÓI ĐẦU

Dịch cúm gia cầm do virus H5N1 lần đầu tiên được xác định ở Việt Nam vào tháng 12/2003 và chỉ trong một thời gian ngắn đã lây lan ra 57 tỉnh thành trong cả nước; gây thiệt hại lớn cho ngành chăn nuôi gia cầm và ảnh hưởng tiêu cực đến nhiều mặt sinh hoạt, sản xuất kinh doanh của toàn xã hội.

Cùng thời gian này bệnh đã xảy ra ở 10 nước và khu vực thuộc châu Á. Châu Âu và Bắc Mỹ cũng xảy ra một số dịch cúm gà gây thiệt hại cho ngành nuôi gà.

Có thể nói, sau vụ đại dịch xảy ra ở Tây Ban Nha thì đây thực sự là một cơn bão sinh học đã tác động đến tầm châu lục.

Nguy hiểm hơn, bệnh cúm gà có thể lây nhiễm sang người và gây tử vong cho người.

Để bạn đọc có được một số thông tin cập nhật về bệnh và cách phòng chống đơn giản, dễ hiểu, chúng tôi biên soạn cuốn sách nhỏ này với hy vọng phổ cập kiến thức cần thiết.

Do lần đầu biên soạn, chắc không tránh khỏi thiếu sót, mong bạn đọc gần xa lượng thứ và đóng góp ý kiến để lần tái bản sau được hoàn thiện hơn.

TÁC GIẢ

BỆNH CÚM GÀ

HỎI VÀ ĐÁP

1. Hỏi: *Bệnh cúm gà là gì?*

Đáp: Bệnh cúm gà là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, gây bệnh cho gà, vịt, ngan, ngỗng, gà tây, đà điểu, các loài chim. Bệnh có thể truyền sang một số động vật máu nóng như hổ, báo, mèo, chó và cả con người.

2. Hỏi: *Bệnh cúm gà do nguyên nhân gì gây ra?*

Đáp: Bệnh do một loại virus gây ra, lây lan rất nhanh chóng, làm chết hàng loạt gia cầm, đồng thời có thể gây bệnh cho người và làm chết người.

3. Hỏi: *Có mấy loại virus cúm?*

Đáp: Bệnh cúm do 3 loại virus cúm A, B, C gây ra.

Typ A gồm 15 phân typ từ H1 đến H15 dựa trên yếu tố ngưng kết hồng cầu. Đồng thời còn có đặc tính N (Neuraminidase) từ N1 đến N9.

H1N1, H2N2, H3N2... thường gây ra các vụ dịch lan rộng và đại dịch toàn cầu. Riêng chủng H5N1 là nguy hiểm nhất đối với gia cầm và người.

Typ B hay gây nên các vụ dịch khu vực. Typ C gây ra các vụ dịch địa phương.

4. Hỏi: *Virut cúm có ổn định không?*

Đáp: Virut cúm rất hay biến đổi. Virut cúm A và B thường có đột biến gen, tạo ra các dạng mới. Ở typ A đôi khi còn thấy xuất hiện các phân typ hoàn toàn mới. Những phân typ này thường gây đại dịch và được cấu tạo từ sự tái tổ hợp kháng nguyên của vịt, lợn và người không dự đoán trước được.

5. Hỏi: *Sự nguy hiểm của bệnh cúm trong chăn nuôi gia cầm?*

Đáp: Bệnh gây thiệt hại kinh tế rất lớn. Một mặt do bệnh gây chết nhanh hàng loạt gia cầm, mặt khác phải tiêu hủy một số lượng lớn đàn gia cầm ở trong và xung quanh ổ dịch. Chi phí cho việc chống dịch cũng rất tốn kém.

6. Hỏi: *Bệnh cúm gà có khác với bệnh gà rù và toi gà không?*

Đáp: Hoàn toàn khác.

- Bệnh cúm gà do virut cúm gây ra, gây chết nhanh hàng loạt gia cầm chỉ trong một vài ngày. Bệnh dễ lây sang người và làm chết người.

- Bệnh gà rù do một Paramyxovirus gây ra gọi là bệnh Niucatxon. Gà ỉa phân lỏng màu xanh hoặc trắng như phân cò; chết sau 5 - 7 ngày. Bệnh có thể lây sang người nhưng hiếm và nhẹ, không gây chết người.

- Bệnh toi gà: Do vi khuẩn Pasteurella gây ra, gọi là bệnh tụ huyết trùng gà. Bệnh xảy ra rải rác, gà chết nhanh

đột ngột làm người ta dễ tưởng lầm là bị rắn cắn hay trúng độc. Bệnh không lây sang người.

7. Hỏi: *Bệnh cúm gà được phát hiện trên thế giới từ bao giờ?*

Đáp: Trong hơn 100 năm qua, đã xảy ra 4 vụ đại dịch cúm của người vào các năm 1889, 1918, 1957 và 1968; trong đó có vụ dịch cúm Tây Ban Nha đã làm chết hơn 30 triệu người.

Sự lây lan giữa các loài và sự tái tổ hợp của virus cúm A đã xảy ra ở người, lợn, gà, gà tây và vịt. Trong vụ đại dịch xảy ra ở người năm 1957 và 1968, thấy virus cúm A có chứa đoạn gen rất giống với đoạn gen của virus cúm A ở gia cầm.

Một vụ dịch cúm gà xảy ra ở Nam Phi năm 1961 gây bệnh cho cả vịt do typ A (H5N1). Năm 1997 bệnh xuất hiện ở Hồng Kông trong mấy trại gà công nghiệp cũng do typ H5N1. Trong vài ngày người ta đã phải tiêu huỷ hơn 2 triệu con gà. Có 18 người bị lây bệnh, đa số là trẻ em. Virus H5N1 gây dịch cho gà ở Hà Lan, lây sang 2 người.

8. Hỏi: *Tình hình bệnh cúm gà ở Việt Nam ra sao?*

Đáp: Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, bệnh cúm gà typ A H5N1 được phát hiện tại Việt Nam.

Từ cuối tháng 12/2003 dịch được phát hiện và xác định tại trại gà giống của công ty CP đóng tại xã Thuỷ Xuân

Tiền trên huyện Chương Mỹ, tỉnh Hà Tây. Chỉ trong vòng 4 ngày đã có 8.000 gà ốm chết. Cũng vào cuối tháng 12/2003 dịch xảy ra tại hai tỉnh Tiền Giang và Long An.

Chỉ trong một thời gian ngắn, dịch đã lây lan 2.230 xã phường thuộc 371 huyện thị của 57 tỉnh thành phố.

Đến đầu tháng 3/2004 theo Cục thú y, cả nước đã có 38,3 triệu gia cầm ốm chết và bị tiêu hủy, chiếm 15% tổng đàn, số thiệt hại lên đến 3.000 tỷ đồng. Riêng Hà Nội và TP Hồ Chí Minh đã có gần 7 triệu gà chết và bị tiêu hủy.

Tuy nhiên dưới sự chỉ đạo mạnh mẽ của Chính phủ, dịch đã mau chóng bị bao vây khống chế và có thể đến cuối tháng 3/2004 dịch bị dập tắt.

9. Hỏi: *Tình hình dịch cúm gà ở châu Á ra sao?*

Đáp: Lần đầu tiên trong lịch sử, dịch cúm gà xảy ra trên diện rộng ở các nước châu Á, đến tháng 2/2004 đã có 10 nước và khu vực thông báo có dịch là: Hàn Quốc, Nhật Bản, Thái Lan, Lào, Campuchia, Việt Nam, Indonesia, Trung Quốc, Hồng Kông, Đài Loan với quy mô và mức độ thiệt hại chưa từng có.

10. Hỏi: *Bệnh cúm gà gây nguy hiểm cho người như thế nào?*

Đáp: Tuy chưa có nhiều bằng chứng khoa học về bệnh cúm gà lây sang người nhưng trên thực tế đã có nhiều người mắc bệnh cúm typ A và chết do nuôi dưỡng, chăm sóc, tiếp xúc hoặc ăn thịt gà bị bệnh cúm. Ở Việt Nam và

Thái Lan đến nay đã có người mắc bệnh cúm A chủng H5N1. Virut sống trong gia cầm lâu sẽ có sự biến đổi, tăng độc lực và càng nguy hiểm cho người. Virut cúm gà nếu phối hợp với virut cúm người sẽ tạo thành virut cúm mới có độc tính cao hơn đối với người.

11. Hỏi: Ý nghĩa của việc ngăn chặn dịch cúm ở đàn gà?

Đáp: Vì bệnh giết hại nhiều gà và lây sang người nên mọi nỗ lực ngăn chặn và dập dịch cúm gà lây lan không những chỉ hạn chế thiệt hại về chăn nuôi mà còn là bảo vệ con người.

12. Hỏi: Virut cúm có ở những bộ phận nào trong cơ thể gà?

Đáp: Virut có trong hầu hết các cơ quan nội tạng của gà bị bệnh kể cả máu và tủy xương, nước dãi, phân, lông...

13. Hỏi: Ra ngoài cơ thể gà, virut sống được bao lâu?

Đáp: Virut H5N1 có khả năng gây bệnh sau khi đã sống trong phân, nước và đất ở chuồng gia cầm tới 35 ngày.

14. Hỏi: Phân gà mắc bệnh cúm có nguy hiểm không?

Đáp: Khả năng truyền bệnh của phân gà rất lớn sau khi phát tán vào nước hoặc không khí. 1g phân gà có thể chứa tới 10 triệu virut.

15. Hỏi: *Bệnh truyền lây bằng cách nào?*

Đáp: Theo 2 cách chính:

- Truyền trực tiếp giữa con mắc bệnh và con khỏe mạnh qua tiếp xúc với phân, chất tiết hô hấp, đồ vật ô nhiễm.

- Truyền gián tiếp thông qua không khí do gió đưa bụi phân có chứa virus đi xa, dụng cụ chăn nuôi, xe cộ, phân rác, thức ăn nước uống nhiễm mầm bệnh.

Thực tế xảy ra ở các ổ dịch là do mua gà mắc bệnh ở chợ về nuôi hoặc ăn hoặc mua ngan giống về nuôi, hoặc người tiếp xúc với gà mắc bệnh nhưng không được khử trùng tay chân, quần áo, giày dép trước khi rời khỏi ổ dịch.

16. Hỏi: *Chim hoang dại có truyền bệnh không?*

Đáp: Chim hoang dại, đặc biệt là các loài thủy cầm di cư như vịt trời, ngỗng trời, cò diệc, sấm cầm có thể mang virus H5N1 trong cơ thể mà không có biểu hiện lâm sàng của bệnh và có thể truyền H5N1 cho gia cầm. Vì vậy cần tìm mọi cách để không cho chim hoang dại trà trộn vào đàn gia cầm. Vùng Đông Bắc Á và Đông Nam Á nằm trên đường di cư của các loài thủy cầm nên dễ có nguy cơ bị lây dịch.

17. Hỏi: *Lợn có mắc bệnh cúm gà không?*

Đáp: Virus H5N1 có khả năng nhân lên trong cơ thể lợn và lợn có thể trở thành phương tiện để truyền H5N1

sang người. Không nên cho gia cầm và lợn tiếp xúc với nhau.

18. Hỏi: *Trứng và thịt gia cầm mắc bệnh có nguy hiểm không?*

Đáp: Đã phát hiện được virus H5N1 trong trứng và thịt gia cầm. Gia cầm mắc bệnh bị làm thịt cũng là một nguồn truyền nhiễm nguy hiểm vì virus H5N1 sống được trong máu và thịt tươi đông lạnh lâu đến 3 tuần.

19. Hỏi: *Nhiệt độ nào tiêu diệt được virus cúm gà?*

Đáp: Virus H5N1 sợ nhiệt: ở 70°C virus đã bị diệt trong 30 phút. Nhưng trong tủ lạnh và tủ đá đông lạnh, virus sống lâu được hàng tháng.

20. Hỏi: *Những chất gì tiêu diệt được virus cúm gà?*

Đáp: Các chất sát trùng như xút (NaOH) 2 - 3%, Formol 3%, Crezin 5%, BKA 1%, cồn hoặc các loại thuốc sát trùng khác có bán trên thị trường đều tiêu diệt được virus. Vôi bột hoặc nước vôi tôi 10% cũng có tác dụng khử trùng. Cloramin B 2 - 5% cũng dùng khử trùng nhà cửa, chuồng trại.

21. Hỏi: *Nước xà phòng có tác dụng sát trùng không?*

Đáp: Nước xà phòng có tác dụng chủ yếu là tẩy rửa, làm trôi virus bám trên tay, chân, quần áo và các đồ vật nhiễm trùng, ngoài ra nó cũng phân huỷ chất vỏ Lipoprotein của virus cúm.

22. Hỏi: Ổ chứa virus cúm gà ở đâu?

Đáp: Virus có trong máu, các hạch lâm ba, các phủ tạng, phân, nước tiểu, nước dãi của động vật mắc bệnh virus cúm H5N1 ở người cũng có trong máu người lúc sốt, dịch tiết hô hấp của người bệnh.

23. Hỏi: Tầm quan trọng của dịch cúm gà H5N1 ở Việt Nam và châu Á?

Đáp: Dịch cúm gà typ A và cúm người đều rất quan trọng với sức khỏe con người ở bất kỳ nơi nào. Riêng dịch cúm gà A / H5N1 đã xảy ra ở Hồng Kông năm 1997 và nay đang xảy ra ở châu Á rất nguy hiểm vì:

1/ Lần đầu tiên chủng cúm A / H5N1 lây từ gà sang người có tỷ lệ chết cao từ 30 - 60%.

2/ Chưa biết được cơ chế truyền từ gà sang người và từ người sang người.

3/ Chưa rõ sức chống đỡ của cơ thể người và khả năng miễn dịch.

4/ Chưa có thuốc chữa đặc hiệu với virus cúm và vacxin phòng bệnh kể cả với A / H5N1.

5/ Tâm lý người dân xưa nay coi ăn thịt gà, tiếp xúc với gà là không nguy hiểm.

24. Hỏi: Thời kỳ ủ bệnh của bệnh cúm gà?

Đáp: Thời kỳ ủ bệnh thay đổi từ vài giờ đến 4 tuần lễ. Thông thường từ 1 đến 3 ngày.

25. Hỏi: *Bệnh lây truyền trong bao nhiêu lâu ở con có bệnh?*

Đáp: Từ trước khi xuất hiện triệu chứng đến lúc chết. Thường nếu con vật chưa chết thì kéo dài khoảng 3 - 5 ngày. Đó là thời kỳ rất nguy hiểm, làm mầm bệnh bài thải và phát tán ra ngoài cơ thể.

26. Hỏi: *Mức độ trầm trọng của bệnh có giống nhau giữa các loài vật và lứa tuổi, giới tính không?*

Đáp: Mức độ gây bệnh thay đổi từ trầm trọng toàn thân dẫn đến tử vong đến nhẹ, chỉ có triệu chứng ở đường hô hấp tùy theo typ virus gây bệnh. Ở gà và người H5N1 là nguy hiểm rất dẫn đến tử vong. H7N1 gây bệnh ở gà nhưng chưa thấy gây nguy hiểm cho người. Sự nặng nhẹ của bệnh tùy thuộc một phần vào loài cảm nhiễm, liều gây nhiễm tuổi, giới tính, yếu tố môi trường và sự cộng nhiễm của các bệnh khác.

27. Hỏi: *Triệu chứng của bệnh ra sao?*

Đáp: Gà mắc bệnh sốt cao, chảy nước mắt, lông xù, sung phù đầu và mắt, da tím tái, chân xuất huyết, nước dãi chảy ra ướt mỏ, mào và yếm. Gà đứng tụm vào một chỗ, mệt mỏi, ít vận động, bỏ ăn. Chỉ vài giờ hoặc một hai ngày sau là chết hàng loạt.

Ngoài ra còn thấy các triệu chứng khác như gà đẻ giảm đẻ hay ngừng đẻ, rối loạn thần kinh, ỉa chảy, co giật...

28. Hỏi: *Tỷ lệ gà bệnh chết cao hay thấp?*

Đáp: Tỷ lệ mắc và chết khác nhau phụ thuộc vào loài vật mắc và độc lực của virus gây bệnh cũng như tuổi và điều kiện môi trường. Trong các ổ dịch vừa qua do H5N1, có nhiều đàn gà chết đến 90-100%.

29. Hỏi: *Gà bệnh có bệnh tích gì trên cơ thể?*

Đáp: Mỗi loài vật mắc bệnh lại biểu hiện những bệnh tích khác nhau. Bệnh tích bên ngoài thường gặp gồm: mào và yếm (tích) gà sưng to, phù nề quanh mắt. Chỗ da không có lông bị tím tái, chân bị xuất huyết.

Bệnh tích bên trong bao gồm: niêm mạc khí quản phù có dịch thấm xuất. Viêm xoang bụng có sợi fibrin, buồng trứng bị viêm dính. Nội tạng có xuất huyết đốm ở bề mặt niêm mạc. Viêm xuất huyết toàn bộ đường tiêu hoá, đặc biệt rõ ở manh tràng, dạ dày tuyến, túi fabricius. Nói chung bệnh tích của bệnh cúm gà rất giống với bệnh Niucatxon.

30. Hỏi: *Bệnh cúm gà có chữa được không và dùng thuốc gì?*

Đáp: Tuyệt đối không chữa bệnh cúm gà vì các lý do sau:

- Bệnh cúm gà và các bệnh do virus khác nói chung không có thuốc chữa đặc hiệu.
- Dùng thuốc chữa không những không có tác dụng lại tổn kém thêm về kinh tế.

- Việc chữa bệnh làm tăng nguy cơ làm lây lan dịch và lây bệnh cho người.

31. Hỏi: Ở những nơi chưa có dịch cần phòng bệnh thế nào?

Đáp: Đối với hộ chăn nuôi gia đình, cần nuôi một đàn gia cầm trong phạm vi gia đình. Không mua gà vịt ngan ngỗng ở chợ về ăn hoặc nuôi trong thời gian có dịch. Hạn chế người ngoài tiếp xúc với đàn gà.

32. Hỏi: Đối với trại chăn nuôi gà cần phải làm gì?

Đáp: Các trại chăn nuôi gia cầm cần áp dụng các biện pháp an toàn sinh học nhằm ngăn chặn mầm bệnh từ bên ngoài xâm nhập vào như: tạm thời không nhập gia cầm từ các địa phương khác. Dụng cụ chăn nuôi, xe cộ, dụng cụ bảo hộ lao động và con người vào trại phải được vệ sinh khử trùng. Thức ăn, nước uống, chất độn chuồng phải bảo đảm không có mầm bệnh cúm gà. Tạm đình chỉ việc người đến tham quan trại. Hạn chế tối đa việc tiếp xúc giữa đàn gia cầm với chim trời, nhất là chim trú đông ăn nước.

33. Hỏi: Vùng đang có dịch phải phòng bệnh ra sao?

Đáp: Nhân dân và cán bộ thú y, chính quyền cần phối hợp chặt chẽ kịp thời.

Trường hợp đàn gà có biểu hiện triệu chứng bệnh và chết nhanh hàng loạt thì một mặt cần công bố dịch và áp dụng các biện pháp chống dịch khẩn cấp, mà không chờ

kết quả xét nghiệm, mặt khác lấy mẫu bệnh phẩm gửi đi xét nghiệm.

Cách ly triệt để khu vực có dịch. Nghiêm cấm người không có nhiệm vụ vào ổ dịch. Người và phương tiện cần thiết vào ổ dịch thì trước khi ra khỏi ổ dịch phải được tiêu độc.

Thành lập ngay chốt kiểm dịch tạm thời gồm công an, quản lý thị trường và thú y để chốt chặn nơi ra vào ổ dịch, hoạt động 24/24 giờ để ngăn chặn việc đưa gia cầm ra ngoài ổ dịch.

34. Hỏi: *Gia cầm nuôi trong ổ dịch phải xử lý ra sao?*

Đáp: Toàn bộ số gia cầm đang nuôi trong đàn xuất hiện bệnh, số gia cầm còn lại trong đàn hoặc đã phân tán đi đều phải được thu gom để tiêu huỷ kể cả số con đã chết.

35. Hỏi: *Cách tiêu huỷ gia cầm trong ổ dịch?*

Đáp: Có hai cách:

- Cách chôn: Chôn sâu cách mặt đất tính từ bề mặt lớp gia cầm trên cùng đã cho xuống hố ít nhất 1m, có nylon lót đáy và xung quanh thành hố. Gia cầm đem tiêu huỷ phải đựng trong bao tải có rắc thuốc sát trùng. Trước khi lấp đất cần rải một lớp vôi bột phủ kín bề mặt hố.

- Cách đốt: Đào hố sâu 2m, chất than, củi ở dưới, đặt gia cầm lên trên; hoặc dùng xăng dầu tưới vào, đốt cho đến

khi cháy hết. Sau đó lấp đất lên trên, nện chặt. Cũng có thể đốt bằng các lò đốt chuyên dùng.

36. Hỏi: Thời gian nào phải thực hiện việc tiêu huỷ gia cầm trong ổ dịch?

Đáp: Đối với mỗi ổ dịch trong phạm vi xóm, thôn, ấp, xã, gia cầm phải được tiêu chảy chậm nhất là 2 ngày tính từ lúc phát hiện có dịch.

- Đối với tỉnh có nhiều ổ dịch nhiều xã phường của nhiều huyện thị mắc bệnh, thời gian tiêu huỷ chậm nhất là một tuần từ khi phát hiện ổ dịch đầu tiên.

37. Hỏi: Đơn vị để tính ổ dịch? Thế nào là một ổ dịch?

Đáp: Xác định ổ dịch tính theo đơn vị là xã, phường.

- Xã có dịch là trên địa bàn có thôn, xóm, ấp có gà mắc bệnh cúm gà.

- Huyện có dịch là huyện có 50% số xã có dịch.

- Tỉnh có dịch là tỉnh có trên 50% số huyện có dịch.

38. Hỏi: Cơ quan nào được quyền công bố có dịch cúm gà?

Đáp: Chỉ Ủy ban nhân dân cấp tỉnh nơi có thẩm quyền công bố có dịch cúm gà trên địa bàn tỉnh đó, mặc dù dịch mới chỉ xảy ra ở một xã, theo đề nghị của Chi cục Thú y tỉnh.

39. Hỏi: *Khi có dịch cúm gà, người dân trong ổ dịch phải làm gì?*

Đáp: Phải tích cực tham gia chống dịch như không bán chạy, không ăn thịt gia cầm mắc bệnh, không đưa gia cầm, sản phẩm gia cầm ra ngoài ổ dịch, không vứt xác chết bừa bãi, không vận chuyển gia cầm trong phạm vi bán kính 10km tính từ chu vi ổ dịch.

40. Hỏi: *Trong ổ dịch, phạm vi tiêu huỷ gia cầm là bao xa?*

Đáp: Tiêu huỷ gia cầm trong đàn mắc bệnh và đàn có tiếp xúc với đàn bị bệnh trong phạm vi bán kính 3km cách chu vi ổ dịch.

41. Hỏi: *Trong ổ dịch, những loại gia cầm nào bị tiêu huỷ?*

Đáp: Bao gồm các loại gà, gà tây, gà chọi, vịt, ngan, ngỗng, chim cú, đà điểu, bồ câu, các loại chim cảnh khác.

42. Hỏi: *Nếu thôn ấp có dịch biệt lập hẳn với thôn ấp khác thì việc tiêu huỷ tiến hành ra sao?*

Đáp: Nếu thôn, ấp có dịch ở cách biệt với thôn, ấp khác bằng cánh đồng, đồi, núi, sông hồ lớn với khoảng cách từ 500m trở lên thì chỉ tiêu huỷ số gia cầm trong thôn, ấp có dịch. Các thôn ấp xung quanh thực hiện việc cách ly, vệ sinh tiêu độc...

43. Hỏi: Vệ sinh khử trùng trong ổ dịch tiến hành thế nào?

Đáp: Vệ sinh khử trùng trên toàn bộ khu vực ổ dịch và khu vực xung quanh theo trình tự sau:

- Vệ sinh cơ giới: quét dọn chuồng trại, thu gom phân rác, chất độn chuồng để tiêu huỷ. Cách tiêu huỷ giống như tiêu huỷ gia cầm bệnh. Cọ rửa chuồng trại bằng nước sạch, sau đó rửa sạch bằng nước xà phòng.

Nước rửa chuồng tập trung lại một chỗ, khử trùng trước khi thải ra ngoài bằng cách cho vào vôi để đạt nồng độ 10% hoặc bằng chất sát trùng thích hợp.

- Vệ sinh bằng chất sát trùng: Sau khi rửa để khô chuồng trại rồi khử trùng bằng các loại hoá chất thích hợp cho từng đối tượng được khử trùng như BKA 1%, xút (NaOH) 2%, Formol 3%, Cloramin 5% hoặc các loại chất sát trùng khác có bán trên thị trường theo hướng dẫn của nhà sản xuất.

44. Hỏi: Số lần tiến hành khử trùng cho đến khi hết dịch?

Đáp: Tiến hành tiêu độc khử trùng 2 lần cách ly nhau từ 10 - 15 ngày. Sau đó để trống chuồng. Trước khi nuôi trở lại sát trùng một lần nữa.

45. Hỏi: Sau khi hết dịch bao lâu thì có thể nuôi gia cầm trở lại?

Đáp: Việc nuôi gia cầm trở lại tại địa bàn cần theo sự hướng dẫn của cơ quan thú y, nói chung nên để trống chuồng ít nhất là 2 tháng.

46. Hỏi: Phân, rác nếu không chôn, đốt có ủ được không?

Đáp: Có thể ủ nhiệt sinh vật đối với phân và chất độn chuồng. Cần phun chất tẩy trùng để làm ẩm phân rác trước khi ủ để tránh virus có thể phát tán cùng với bụi. Cứ 1 lớp phân rác lại rải một lớp vôi bột. Phủ đất dày và kín bề mặt và xung quanh đống ủ. Trên phủ nylon để tránh mưa. Để nguyên trong ít nhất 60 ngày rồi mới được đưa đi bón ruộng.

47. Hỏi: Cách xác định bệnh cúm gà trên hiện trường?

Đáp: Ở nước đã từng có dịch H5N1 như Việt Nam thì thấy hiện tượng có gia cầm chết ở trong đàn hoặc trong trại chăn nuôi gà với tỷ lệ tử vong cao hơn 15% trong vòng 3 ngày với các triệu chứng điển hình của bệnh thì phải coi là có dịch và công bố dịch.

48. Hỏi: Cách xác định trong phòng thí nghiệm?

Đáp: Trong phòng thí nghiệm, người ta mổ khám gà để tìm các bệnh tích đặc trưng, đồng thời lấy máu gà để làm phản ứng ELISA - một nghiệm pháp rất chính xác để phát hiện bệnh cúm gà.

49. Hỏi: *Hiện ở đâu xác định được bệnh cúm gà trong thí nghiệm?*

Đáp: Trong ngành thú y, hiện nay chỉ có hai nơi có khả năng xác định bệnh cúm gà là Trung tâm chẩn đoán Thú y trung ương tại Hà Nội và Trung tâm Thú y vùng TP. Hồ Chí Minh.

50. Hỏi: *Những người chọn lọc, vận chuyển và tiêu hủy gia cầm trong vùng dịch phải mặc quần áo gì để bảo hộ?*

Đáp: Mặc quần áo bảo hộ liền bộ dài tay chống nước sử dụng một lần hoặc nhiều lần. Nếu dùng nhiều lần mỗi khi thay ra phải được khử trùng.

51. Hỏi: *Đi giày dép loại gì là thích hợp?*

Đáp: Tốt nhất là đi ủng cao su hoặc dùng túi PPE buộc ra ngoài giày dép, sau khi sử dụng phải huỷ bỏ. Ủng cao su phải được tẩy uế vào cuối ngày và trước khi rời khu vực lây nhiễm.

52. Hỏi: *Dùng găng tay loại nào?*

Đáp: Đeo găng tay cao su bảo hộ loại dày đã được khử trùng.

53. Hỏi: *Đeo khẩu trang nào là thích hợp?*

Đáp: Tốt nhất nên dùng khẩu trang y tế N95 vì có lớp lọc có thể ngăn các hạt bụi nhỏ trên 100µ và ôm khít miệng, mũi. Nếu không có thì dùng loại khẩu trang y tế khác nhưng phải đủ dày và to để ôm khít miệng, mũi.

54. Hỏi: *Vệ sinh cá nhân sau khi tiếp xúc với gà bệnh ra sao?*

Đáp: Tất cả mọi người có tiếp xúc trực tiếp hoặc tiếp xúc gần với gia cầm bị bệnh cần được rửa tay thường xuyên bằng xà phòng và chất sát trùng sau khi thực hiện công việc.

55. Hỏi: *Vệ sinh cá nhân sau khi tiếp xúc với gà bệnh ra sao?*

Đáp: Tất cả mọi người có tiếp xúc trực tiếp hoặc tiếp xúc gần với gia cầm bị bệnh cần được rửa tay thường xuyên bằng xà phòng và chất sát trùng sau khi thực hiện công việc.

56. Hỏi: *Người có tiếp xúc gần với gà bệnh phải vệ sinh cá nhân ra sao?*

Đáp: Loại bỏ mọi vật dụng bảo hộ dùng một lần như găng tay, túi nhựa nylon, mặt nạ vào nơi để chôn, đốt. Ngâm giặt các vật dụng có thể sử dụng lại trong nước xà phòng nóng.

Rửa tay kỹ bằng nước và xà phòng. Tắm rửa cơ thể bằng xà phòng, gội đầu kỹ.

Phơi quần áo, vật dụng đã tẩy trùng ở nơi có nắng.

Luôn rửa tay sạch sau khi tiếp xúc với các vật nghi bị ô nhiễm.

57. Hỏi: *Đã có vacxin phòng cúm gà chưa và có nên sử dụng tiêm phòng cho gà không?*

Đáp: Hiện đã có một số Công ty thú y nước ngoài đã sản xuất được vacxin chủng H5 cho gà. Nhưng việc sử dụng phải được phép của Cục Thú y.

58. Hỏi: *Tại sao có vacxin lại chưa tiêm phòng?*

Đáp: Cục Thú y đang lựa chọn giải pháp tiêm phòng thí điểm ở một số trại gà để rút kinh nghiệm.

Việc tiêm tuy tiện sẽ rất nguy hiểm vì khó kiểm soát dịch bệnh. Mặt khác đàn gà dù được tiêm không phát bệnh cúm gà nhưng vẫn có thể mang virut cúm ở ngoài thiên nhiên rồi đưa dịch đi nơi khác.

59. Hỏi: *Những người nào dễ bị lây bệnh cúm gà?*

Đáp: Người chăn nuôi gia cầm và gia đình; người thu mua, vận chuyển, mổ và bán gia cầm; người chế biến thịt gà, vịt trong gia đình và ở chợ; cán bộ thú y kiểm dịch, kiểm tra xử lý bệnh cúm gà, người thu gom xác gà chết... dễ lây bệnh.

60. Hỏi: *Người bị lây bệnh qua con đường nào?*

Đáp: Bệnh cúm gà lây do tay chân nhiễm phải virut. Trẻ em dễ bị lây nhiễm sau khi chơi đùa tại các sân chơi, lối ngõ rồi không rửa sạch tay chân, bôi bẩn mặt, mũi, mồm. Hoặc do có thể quần áo, giày dép nhiễm mầm bệnh.

61. Hỏi: *Những người sống trong khu vực có bệnh cúm gà cần phải làm gì để tránh bị lây bệnh?*

Đáp: Nếu phải đi thăm hay chăm sóc người nhà tại bệnh viện, cần tránh tiếp xúc với bệnh nhân bị nhiễm virus cúm gà.

Nếu phải chăm sóc, thăm nom người nhà bị cúm phải theo hướng dẫn của bác sỹ như mặc áo choàng, đeo khẩu trang nhưng cần hạn chế tiếp xúc trực tiếp với bệnh nhân, sau khi tiếp xúc phải rửa tay kỹ bằng xà phòng.

62. Hỏi: *Người có triệu chứng bất thường ở đường hô hấp cần phải làm gì?*

Đáp: Phải đi khám ngay ở cơ sở y tế gần nhất.

- Che mũi và miệng khi ho hay hắt hơi bằng khăn giấy và đem tiêu huỷ sau khi sử dụng.

- Luôn rửa tay xà phòng sau mỗi lần có tiếp xúc với chất tiết của đường hô hấp.

- Nếu nuôi con nhỏ, phải cách ly.

- Tránh tiếp xúc với người già hay ốm yếu.

63. Hỏi: *Người có tiếp xúc với gia cầm trong vùng dịch phải lưu ý điều gì?*

Đáp: Nếu phải tiếp xúc với gà vịt ốm chết phải rửa tay kỹ và kiểm tra nhiệt độ cơ thể liên tục trong 4 ngày. Nếu nhiệt độ cơ thể tăng cao hơn 37,5°C hoặc có dấu hiệu ho, nhức đầu, chảy nước mũi cần đi khám ngay bác sỹ.

Phải trang bị bộ đồ bảo hộ như mũ, kính, găng tay, quần áo, ủng khi tiếp xúc để tránh bị lây nhiễm.

64. Hỏi: *Điều trị cho người mắc bệnh cúm gà bằng thuốc gì?*

Đáp: Bộ Y tế đã cho phép các cơ sở y tế sử dụng 3 loại thuốc kháng virus cúm là: Tamíflu viên 75mg/2 lần/ngày, liệu trình 5 ngày, Amantadine và Ribavirin. Ngoài ra hiện Zelenza được coi là thuốc mới chống lại virus cúm H5N1. Các thử nghiệm cho thấy thuốc này làm giảm khả năng nhân lên của virus H5N1 ở người và các triệu chứng như ho, sốt, nhức đầu giảm rõ rệt.

Lycloferon cũng đã được thử nghiệm tại Việt Nam trong điều trị các bệnh viêm phổi do virus và được đánh giá là có hiệu lực cao. Điều cốt yếu là cần phát hiện bệnh sớm và điều trị tổng hợp tại các cơ sở y tế chuyên khoa.

65. Hỏi: *Nước ta đã chế được vacxin phòng cúm H5N1 dùng cho người chưa?*

Đáp: Khoảng 6 tháng nữa thì các nhà khoa học mới có thể sản xuất được vacxin này. Lý do là phải lấy chủng virus để chế vacxin sao cho hoàn toàn giống với virus gây dịch, mà chủng H5N1 hiện nay ở Việt Nam lại không giống hẳn với H5N1 ở Hồng Kông năm 1997.

66. Hỏi: *Những người có nguy cơ cao trong vùng dịch có cần tiêm chủng bằng vacxin phòng cúm thông thường không?*

Đáp: Tất cả những người có nguy cơ nhiễm bệnh cần được tiêm chủng bằng vacxin phòng cúm do Tổ chức

Y tế thế giới khuyến cáo ít nhất 2 tuần trước khi có nguy cơ lây nhiễm.

67. Hỏi: *Vacxin phòng cúm này có thể chống lại H5N1 không?*

Đáp: Vacxin cúm này không đặc hiệu để chống virut cúm H5N1.

68. Hỏi: *Vậy tại sao phải tiêm vacxin phòng cúm?*

Đáp: Việc tiêm phòng là cần thiết, ít ra là để tránh khả năng nếu bị nhiễm H5N1, virut này sẽ kết hợp với virut cúm của người làm biến đổi gen, tạo ra một loại virut cúm mới nguy hiểm cho người hơn. Ngoài ra còn để phòng ngừa sự lây lan các chủng cúm như H3N2, H1N1, B đang lưu hành trên người.

69. Hỏi: *Trong vùng dịch có được ăn thịt gia cầm hoặc cháo, phở, miến gia cầm không?*

Đáp: Ngay cả khi chưa có lệnh cấm của chính quyền cũng tuyệt đối tránh tiêu thụ sản phẩm gia cầm để tránh rủi ro trong quá trình giết mổ, chế biến thịt gia cầm bệnh.

70. Hỏi: *Vùng xung quanh ổ dịch khi có nhu cầu cần thiết như tiệc cưới, đám ma, đám giỗ... có được sử dụng thịt gà vịt làm thực phẩm không?*

Đáp: Tùy điều kiện cụ thể mà thân chủ cần tư vấn của cơ quan thú y nhưng phải được kiểm dịch chặt chẽ.

71. Hỏi: *Bệnh cúm gà do virus H5N1 đã được xác định có lây sang người chưa?*

Đáp: Theo thông báo gần đây của ngành y tế, việc lây truyền virus H5N1 từ gà sang người chưa được xác định. Nhiều tỉnh thông báo có dịch cúm gà nhưng lại chưa thấy có người bị lây bệnh, trong khi đó nhiều tỉnh chưa thông báo có dịch cúm gà nhưng lại xuất hiện người bị cúm typ A.

Tuy nhiên trong thực tế có một số người bị cúm typ A mà trước đó vài ngày đã có chăm sóc, tiếp xúc với gà cúm bị chết. Các nhà khoa học đang tiếp tục nghiên cứu làm rõ vấn đề này.

72. Hỏi: *Có việc lây truyền virus cúm A từ người sang người không?*

Đáp: Theo cơ quan y tế, việc lây truyền virus cúm A từ người sang người cũng chưa được xác định. Tuy nhiên đã xuất hiện nhiều người bị bệnh trong cùng một gia đình, một số mắc sau khi chăm sóc người nhà bị mắc bệnh và tử vong. Như vậy khả năng virus cúm A từ người sang người là có thể xảy ra.

73. Hỏi: *Thời tiết nào thích hợp cho sự tồn tại và phát triển của virus cúm A?*

Đáp: Thời tiết lạnh, dù khô hay ẩm đều thuận lợi cho sự tồn tại, phát triển và lây lan virus cúm.

74. Hỏi: *Bệnh cúm gà H5N1 so với bệnh SARS, bệnh nào nguy hiểm hơn?*

Đáp: Cả hai bệnh đều nguy hiểm vì cùng gây viêm đường hô hấp cấp ở người và gây tỷ lệ tử vong cao so với các bệnh truyền nhiễm khác.

Bệnh SARS có nguồn tàng trữ mầm bệnh từ một số loài chồn, dễ lây từ người sang người.

Bệnh do H5N1 gây thiệt hại lớn cho ngành chăn nuôi gà và phát dịch trên diện rộng, khó kiểm soát nên cũng đe dọa sức khỏe cộng đồng.

75. Hỏi: *Tại sao virus cúm A đã được biết đến từ lâu mà các nhà khoa học chưa có biện pháp khống chế để nó vẫn gây đại dịch cho đến tận ngày nay?*

Đáp: Mặc dầu virus cúm A đã được nhận diện từ lâu nhưng nó vẫn có thể gây ra đại dịch cho đến bây giờ và cả trong tương lai gần vì:

- Sự liên tục biến đổi cấu trúc kháng nguyên bề mặt không lường trước được để tạo ra các chủng mới có thể gây dịch.

- Virus này có ổ chứa phong phú trong thiên nhiên là các loài chim trời, gia cầm, gia súc rất khó kiểm soát.

- Khi đã thích nghi trong cơ thể gia cầm hoặc tiền người, virus có thể lây truyền rất mạnh với tính độc cao trong đàn có bệnh hoặc trong cộng đồng dân cư, đặc biệt là

nơi có mật độ dân cao hoặc mật độ dân cư đông đúc, thiếu vệ sinh.

- Sự vận chuyển gia cầm và giao lưu của người hiện nay giữa các vùng và các nước rất ồ ạt, liên tục bằng đủ các loại hình giao thông.

- Điều kiện dân trí, cơ sở hạ tầng, luật lệ y tế, thú y và các điều kiện phòng chống dịch tại các nước đang phát triển còn nhiều hạn chế.

76. Hỏi: *Khi nào thì nghi ngờ là người bị lây nhiễm bệnh cúm gà?*

Đáp: Theo ngành y tế thì khi người bệnh có sốt cao liên tục, kèm theo ho, viêm họng, khó thở và đã từng tiếp xúc với gia cầm có bệnh hoặc bệnh nhân cúm A trong vòng 7 ngày, hoặc đã từng ở trong ổ dịch cúm gà... đều có thể nghi ngờ là mắc bệnh cúm A H5N1, cần đến ngay bệnh viện chuyên khoa để khám và điều trị.

77. Hỏi: *Tại sao trong mùa đông xuân, dịch cúm gà hay xảy ra?*

Đáp: Trong mùa lạnh hanh khô, cơ quan hô hấp của gia cầm và người dễ có phản ứng và hay bị tổn thương, tạo điều kiện tốt cho virus cúm xâm nhập. Mặt khác, virus cúm A ra ngoài cơ thể gặp điều kiện lạnh, thiếu ánh nắng mặt trời có thể sống lâu nhiều ngày.

78. Hỏi: Nếu nói bệnh cúm là bệnh của mùa đông-xuân lạnh ẩm thì tại sao ở các tỉnh phía Nam có khí hậu nóng, khô, mà vẫn xảy ra dịch?

Đáp: Nói chung cúm hay xảy ra thành dịch trong mùa lạnh nhưng khi virus cúm A đã thích nghi và sống được trong các điều kiện khác như nóng, ẩm thì nó sẽ có sức sống mạnh mẽ hơn và đương nhiên sẽ gây thành dịch tại các vùng khí hậu đó.

79. Hỏi: Thuốc nam và thuốc bắc có chữa được bệnh cúm gà A H5N1 không?

Đáp: Các thuốc nam, thuốc bắc và thảo dược xông hơi nếu dùng sớm chỉ có thể có khả năng làm giảm nhẹ phần nào triệu chứng của bệnh cúm nhưng không chữa khỏi được bệnh cúm A H5N1 ở gia cầm và người. Nhân dân ta vẫn có kinh nghiệm cổ truyền là nhỏ mũi bằng nước tỏi 5% hàng ngày vài lần hoặc xông hơi lá có tinh dầu thảo mộc có tính sát khuẩn nhẹ, nhưng chỉ dự phòng được cảm cúm thông thường mà thôi.

80. Hỏi: Ngoài H5N1, liệu trong tương lai ngành chăn nuôi gà và con người còn phải đối mặt với loại virus cúm A nào nguy hiểm nữa không?

Đáp: Trong 20 năm qua, trên thế giới đã phát hiện thêm hơn 30 loại bệnh truyền nhiễm mới như sốt xuất huyết Hecbôla, bò điên, cúm gà H5N1, viêm não Nipath có liên quan giữa động vật và người. Tổ chức y tế thế giới

đã từng cảnh báo: Toàn thế giới đang đứng trước nguy cơ của bệnh truyền nhiễm, đó là các bệnh truyền nhiễm mới hoặc do các loại virút, vi khuẩn mới gây ra...

Trong vòng mấy năm qua đã xuất hiện những bệnh mới mà trước đó con người hoàn toàn chưa biết tới như bệnh bò điên, viêm não Nipath, SARS, cúm gà A/H5N1... Điểm đặc biệt là các bệnh này đều xuất phát từ động vật, sau đó mới lây sang người. Đó là mối lo ngại lớn đối với nhân loại. Có điều gì đó làm ta phải suy nghĩ về cách ứng xử của con người đối với hệ sinh thái động thực vật của môi trường sống quanh ta. Phải chăng đó là hệ quả do chính chúng ta gây ra?

Vậy chúng ta hãy cảnh giác và sẵn sàng đối phó với mọi nguy cơ bệnh tật còn tiềm ẩn trong tự nhiên.

81. Hỏi: Sau khi hết dịch, bệnh cúm gà có khả năng tái phát không?

Đáp: Sau khi hết dịch, bệnh cúm gà vẫn có khả năng tái phát. Không ai dự đoán được thời gian và địa điểm sẽ tái phát dịch vì virut H5N1 có thể vẫn tồn tại ở đâu đó trong tự nhiên, nhất là trong các loài chim. Vì vậy các cơ sở chăn nuôi và cơ quan thú y cần nâng cao cảnh giác và áp dụng các biện pháp an toàn sinh học cao nhất có thể có để phát hiện sớm dịch bệnh và diệt trừ có hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hướng dẫn phòng tránh lây nhiễm bệnh cúm gà. - Tổ chức Y tế thế giới - NXB Bộ Nông nghiệp 2004.
2. Đề phòng lây nhiễm bệnh cúm gà. Bộ Nông nghiệp và PTNT - Tổ chức Nông lương thế giới - Tổ chức Y tế thế giới - NXB Nông nghiệp 2004.
3. Sổ tay phòng chống các bệnh từ động vật lây sang người - Bùi Quý Huy - NXB Nông nghiệp 2002.
4. Bệnh cúm gia cầm và biện pháp phòng chống. - TS. Trần Hữu Cồn, TS. Bùi Quang Anh - NXB Nông nghiệp 2004.

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu	3
1. <i>Hỏi:</i> Bệnh cúm gà là gì?	5
2. <i>Hỏi:</i> Bệnh cúm gà do nguyên nhân gì gây ra?	5
3. <i>Hỏi:</i> Có mấy loại virus cúm?	5
4. <i>Hỏi:</i> Virus cúm có ổn định không?	6
5. <i>Hỏi:</i> Sự nguy hiểm của bệnh cúm trong chăn nuôi gia cầm?	6
6. <i>Hỏi:</i> Bệnh cúm gà có khác với bệnh gà rù và toi gà không?	6
7. <i>Hỏi:</i> Bệnh cúm gà được phát hiện trên thế giới từ bao giờ?	7
8. <i>Hỏi:</i> Tình hình bệnh cúm gà ở Việt Nam ra sao?	7
9. <i>Hỏi:</i> Tình hình dịch cúm gà ở châu Á ra sao?	8
10. <i>Hỏi:</i> Bệnh cúm gà gây nguy hiểm cho người như thế nào?	8
11. <i>Hỏi:</i> Ý nghĩa của việc ngăn chặn dịch cúm ở đàn gà?	9
12. <i>Hỏi:</i> Virus cúm có ở những bộ phận nào trong cơ thể gà?	9
13. <i>Hỏi:</i> Ra ngoài cơ thể gà, virus sống được bao lâu?	9
14. <i>Hỏi:</i> Phân gà mắc bệnh cúm có nguy hiểm không?	9
	33

15. Hỏi: Bệnh truyền lây bằng cách nào?	10
16. Hỏi: Chim hoang dại có truyền bệnh không?	10
17. Hỏi: Lợn có mắc bệnh cúm gà không?	10
18. Hỏi: Trứng và thịt gia cầm mắc bệnh có nguy hiểm không?	11
19. Hỏi: Nhiệt độ nào tiêu diệt được virus cúm gà?	11
20. Hỏi: Những chất gì tiêu diệt được virus cúm gà?	11
21. Hỏi: Nước xà phòng có tác dụng sát trùng không?	11
22. Hỏi: Ổ chứa virus cúm gà ở đâu?	12
23. Hỏi: Tầm quan trọng của dịch cúm gà H5N1 ở Việt Nam và châu Á?	12
24. Hỏi: Thời kỳ ủ bệnh của bệnh cúm gà?	12
25. Hỏi: Bệnh lây truyền trong bao nhiêu lâu ở con có bệnh?	13
26. Hỏi: Mức độ trầm trọng của bệnh có giống nhau giữa các loài vật và lứa tuổi, giới tính không?	13
27. Hỏi: Triệu chứng của bệnh ra sao?	13
28. Hỏi: Tỷ lệ gà bệnh chết cao hay thấp?	14
29. Hỏi: Gà bệnh có bệnh tích gì trên cơ thể?	14
30. Hỏi: Bệnh cúm gà có chữa được không và dùng thuốc gì?	14
31. Hỏi: Ở những nơi chưa có dịch cần phòng bệnh thế nào?	15

32. Hỏi: Đối với trại chăn nuôi gà cần phải làm gì?	15
33. Hỏi: Vùng đang có dịch phải phòng bệnh ra sao?	15
34. Hỏi: Gia cầm nuôi trong ổ dịch phải xử lý ra sao?	16
35. Hỏi: Cách tiêu huỷ gia cầm trong ổ dịch?	16
36. Hỏi: Thời gian nào phải thực hiện việc tiêu huỷ gia cầm trong ổ dịch?	17
37. Hỏi: Đơn vị để tính ổ dịch? Thế nào là một ổ dịch?	17
38. Hỏi: Cơ quan nào được quyền công bố có dịch cúm gà?	17
39. Hỏi: Khi có dịch cúm gà, người dân trong ổ dịch phải làm gì?	18
40. Hỏi: Trong ổ dịch, phạm vi tiêu huỷ gia cầm là bao xa?	18
41. Hỏi: Trong ổ dịch, những loại gia cầm nào bị tiêu huỷ?	
42. Hỏi: Nếu thôn ấp có dịch biệt lập hẳn với thôn ấp khác thì việc tiêu huỷ tiến hành ra sao?	18
43. Hỏi: Vệ sinh khử trùng trong ổ dịch tiến hành thế nào?	19
44. Hỏi: Số lần tiến hành khử trùng cho đến khi hết dịch?	19
45. Hỏi: Sau khi hết dịch bao lâu thì có thể nuôi gia cầm trở lại?	20
46. Hỏi: Phân, rác nếu không chôn, đốt có ủ được không?	20
47. Hỏi: Cách xác định bệnh cúm gà trên hiện trường?	20
	35

48. **Hỏi:** Cách xác định trong phòng thí nghiệm? 20
49. **Hỏi:** Hiện ở đâu xác định được bệnh cúm gà trong thí nghiệm? 21
50. **Hỏi:** Những người chọn lọc, vận chuyển và tiêu huỷ gia cầm trong vùng dịch phải mặc quần áo gì để bảo hộ? 21
51. **Hỏi:** Đi giày dép loại gì là thích hợp? 21
52. **Hỏi:** Dùng găng tay loại nào? 21
53. **Hỏi:** Đeo khẩu trang nào là thích hợp? 21
54. **Hỏi:** Vệ sinh cá nhân sau khi tiếp với gà bệnh ra sao? 22
55. **Hỏi:** Vệ sinh cá nhân sau khi tiếp với gà bệnh ra sao? 22
56. **Hỏi:** Người có tiếp xúc gần với gà bệnh phải vệ sinh cá nhân ra sao? 22
57. **Hỏi:** Đã có vaccin phòng cúm gà chưa và có nên sử dụng tiêm phòng cho gà không? 23
58. **Hỏi:** Tại sao có vaccin lại chưa tiêm phòng? 23
59. **Hỏi:** Những người nào dễ bị lây bệnh cúm gà? 23
60. **Hỏi:** Người bị lây bệnh qua con đường nào? 23
61. **Hỏi:** Những người sống trong khu vực có bệnh cúm gà cần phải làm gì để tránh bị lây bệnh? 24
62. **Hỏi:** Người có triệu chứng bất thường ở đường hô hấp cần phải làm gì? 24
63. **Hỏi:** Người có tiếp xúc với gia cầm trong vùng dịch phải lưu ý điều gì? 24

- 64. Hỏi:** Điều trị cho người mắc bệnh cúm gà bằng thuốc gì? 25
- 65. Hỏi:** Nước ta đã chế được vaccin phòng cúm H5N1 dùng cho người chưa? 25
- 66. Hỏi:** Những người có nguy cơ cao trong vùng dịch có cần tiêm chủng bằng vaccin phòng cúm thông thường không? 25
- 67. Hỏi:** Vaccin phòng cúm này có thể chống lại H5N1 không? 26
- 68. Hỏi:** Vậy tại sao phải tiêm vaccin phòng cúm? 26
- 69. Hỏi:** Trong vùng dịch có được ăn thịt gia cầm hoặc cháo, phở, miến gia cầm không? 26
- 70. Hỏi:** Vùng xung quanh ổ dịch khi có nhu cầu cần thiết như tiệc cưới, đám ma, đám giỗ... có được sử dụng thịt gà vịt làm thực phẩm không? 26
- 71. Hỏi:** Bệnh cúm gà do virus H5N1 đã được xác định có lây sang người chưa? 27
- 72. Hỏi:** Có việc lây truyền virus cúm A từ người sang người không? 27
- 73. Hỏi:** Thời tiết nào thích hợp cho sự tồn tại và phát triển của virus cúm A? 27
- 74. Hỏi:** Bệnh cúm gà H5N1 so với bệnh SARS, bệnh nào nguy hiểm hơn? 28

75. **Hỏi:** Tại sao virus cúm A đã được biết đến từ lâu mà các nhà khoa học chưa có biện pháp khống chế để nó vẫn gây đại dịch cho đến tận ngày nay? 28
76. **Hỏi:** Khi nào thì nghi ngờ là người bị lây nhiễm bệnh cúm gà? 29
77. **Hỏi:** Tại sao trong mùa đông xuân, dịch cúm gà hay xảy ra? 29
78. **Hỏi:** Nếu nói bệnh cúm là bệnh của mùa đông-xuân lạnh ẩm thì tại sao ở các tỉnh phía Nam có khí hậu nóng, khô, mà vẫn xảy ra dịch? 30
79. **Hỏi:** Thuốc nam và thuốc bắc có chữa được bệnh cúm gà A H5N1 không? 30
80. **Hỏi:** Ngoài H5N1, liệu trong tương lai, ngành chăn nuôi gà và con người còn phải đối mặt với loại virus cúm A nào nguy hiểm nữa không? 30
81. **Hỏi:** Sau khi hết dịch, bệnh cúm gà có khả năng tái phát không? 31
- Tài liệu tham khảo 32

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN CAO DOANH

Phụ trách bản thảo
BÍCH HOA - HOÀI ANH

Trình bày bìa
ĐỖ THỊNH

In 3.000 bản, khổ 13 × 19cm. Chế bản và in tại Xưởng in NXBNN.
Giấy phép xuất bản số 190/91 XB-QLXB do Cục Xuất bản cấp
ngày 5 tháng 2 năm 2004. In xong và nộp lưu chiểu quý III/2004.

81 câu hỏi đáp về bệnh cúm

$\frac{63-630}{NN-04}-190/91-04$

Giá: 5.500đ